

MIMOŘÁDNÉ ČÍSLO

- 1) Proč kandidujete na funkci rektora?
- 2) Před třemi roky byla zahájena transformace VUT - vznikly tři nové fakulty, na tradičních fakultách byly otevřeny nové studijní obory, FE byla transformována na FEI, některé útvary VUT zanikly. Jakým směrem by podle Vás měla pokračovat transformace VUT?
- 3) Jakou úlohu by měl plnit rektorát ve struktuře VUT? Chystáte se provést nějaké změny v organizaci rektorátu?
- 4) Všechny vysoké školy se potýkají s nedostatkem finančních prostředků. Jak byste chtěl tuto situaci řešit a jaký je Váš názor na rozdělování finančních prostředků na VUT a na hospodaření s nimi?
- 5) Váš názor na školné - a jak se díváte na otázku školného z hlediska VUT, kde dnes na mnohých fakultách probíhá "boj o studenta"?
- 6) Dobré jméno školy je odvislé od úrovně studentů a absolventů. Čím byste chtěl přispět k vytváření konkurenčního prostředí na fakultách, aby rostla kvalita jejich učitelů a vědeckých pracovníků?
- 7) V čem byste chtěl jako rektor navázat na práci svého předchůdce a co byste naopak chtěl změnit?
- 8) Rektora VUT zvolí 24 členů AS VUT. Jak hodnotíte své šance na zvolení a dal byste přednost volbě rektora celou akademickou obcí?
- 9) Co můžete slíbit akademické obci, že určitě uděláte, budete-li zvolen rektorem VUT?

Prof. Ing. Petr FLEISCHNER, DrSc.

Narozen 7. prosince 1935.

Vedoucí katedry hydraulických strojů a zařízení.

Studia: Inženýrské studium FSI ČVUT Praha r.1953 - r.1958, kandidátská disertace FS VUT Brno - r.1968, jmenování docentem - r. 1981, doktorská disertace - r.1985, jmenování profesorem 1990.

Předchozí akademická funkce: proděkan FS od r. 1990 do r. 1991.

Návrh na kandidaturu podal AS FS VUT.

1) Jménem AS FS jsem byl jeho předsedou vyzván ke kandidatuře. Po asi týdenních rozhovorech o možných důsledcích jsem kandidaturu přijal a poté ji AS FS schválil. Svůj hlavní úkol vidím v prosazení maximálně samostatných fakult.

2) Domnívám se, že by měla být nastolena organizační stabilita na VUT. Do doby, kdy se ukáže oprávněnost nových fakult, nedoporučuji vznik dalších. Transformovat by se měla organizace řídicí práce.

V oblasti výuky, která by měla být výlučnou doménou fakult a rektor by měl dbát jen na její vysokou úroveň, by se měla situace dále jen opatrně vyvíjet s ohledem na požadavky průmyslu. Nejsem přítelem náhlých školských reforem, zvláště ne každoročních.

3) Rektorát má umožňovat samostatnou pedagogickou a vědeckou činnost fakult. Pokud chtějí být fakulty hospodářsky samostatné, nevidím důvod jim v tom bránit.

Na rektorátních útvech je třeba využívat již existující výpočetní techniku se všemi z toho

plynoucími důsledky. Organizační změny by měly vyplývat z postavení rektorátu jako instituce, která do činnosti fakult zasahuje minimálně.

4) Je třeba si uvědomit, že VUT je jedna z příspěvkových organizací, pro které asi existuje možnost vlastního výdělku, který by měl vliv i na výši platů.

Z hlediska vedoucího katedry, jímž nyní jsem, nemám námitky k rozdělování peněz ze státních prostředků. V poslední době sílí vliv rektorátních úředníků, kteří chtějí ovlivňovat samostatnost ekonomického rozhodování kateder a ústavů. To považuji za snahu o návrat k centralistickému a tedy neudbornému řízení práce celé školy.

5) Podle mého názoru je v zájmu státu mít dostatek nejen vzdělaných, ale i vysoce vzdělaných občanů. Tento přístup ke vzdělání zavedla v naší zemi císařovna Marie Terezie s dobrým výsledkem, který znáte.

Na druhé straně by bylo vhodné, aby studenti hradili zcela, nebo z velké části, skutečné

ceny na kolejích a v menzách. Pokud dostanou na studium od státu půjčky, které po úspěšném absolvování splatí, případně jen zčásti, pak nemá smysl uvažovat o školném.

"Boj o studenta" je dočasný problém. Budoucnost a tedy i dostatečný počet studentů budou mít fakulty a jejich katedry a ústavy s vysokou úrovní, jejichž absolventi snadno najdou uplatnění doma i v cizině.

6) Úroveň studentů a absolventů je závislá na úrovni učitelů. V tomto směru musí být určující osobnost vedoucího katedry či ústavu. Ten by měl být stabilní, vybrán v pečlivém a třeba i dlouhotrvajícím konkursu. Takový vedoucí může během několika let vytvořit katedru nebo ústav na velmi dobré úrovni, jemu úměrné. Všimněte si, že na všech uznávaných univerzitách je tento systém aplikován. Vedoucí musí být duševní vůdce katedry nebo ústavu.

Učitelé musí i vědecky pracovat a své výsledky prezentovat i ve výuce. Konkurenční prostředí na katedry a ústavy nepatří, tam je třeba týmová práce.

7) Zásada současného rektora, být ke všem fakultám stejný, mi připadá jako následovníhodná. Chtěl bych změnit funkci rektorátu, jak o tom byla řeč výše.

8) Na tuto otázku vám neodpovím, protože mi připadá jako ovlivňování volby.

9) Akademické obci slibuji řadu reálných věcí, které jsou v mém volebním programu. Všechny zamýšlené kroky jsou vedeny snahou o zautomatizování dlouhodobé organizace školy, využívání výpočetní techniky, naprosté zprůhlednění hospodářských operací, pedagogickou, vědeckou a, bude-li zájem, i hospodářskou samostatnost fakult.

Prof. Ing. Jaroslav KADRNOŽKA, CSc.

Narozen 6. března 1938.

Profesor katedry tepelných a jaderných energetických zařízení FS, proděkan od r. 1990 pro vědu a výzkum FS.

Studia: absolvent FS ČVUT v Praze, kandidátská disertace FS VUT - r. 1966, habilitace - r. 1968, jmenování profesorem - r. 1990.

Návrh na kandidaturu podal AS FS VUT.

1) Od r. 1990 jsem proděkanem a statutárním zástupcem děkana, jsem členem nebo předsedou řady vědeckých, odborných a akademických rad a komisí, včetně Rady VŠ. Měl jsem příležitost seznámit se do značné míry s chodem a silnými i slabými stránkami VUT i některých zahraničních technických VŠ, pohyboval jsem se ve vrcholových orgánech velkých strojírenských podniků.

Domnívám se, že jednou z mých vlastností je snaha dívat se vždy hodně daleko dopředu a vidět věci v co nejširších souvislostech. To mě často přivádělo k úvahám o postavení a cílech VUT a o možných cestách k dosažení těchto cílů. Ve funkci rektora bych měl možnost aspoň část těchto představ o moderní a uznávané technické univerzitě realizovat.

2) Z racionálního zhodnocení dosavadního vývoje technického vysokého školství v ČR a v Evropě, vnějších a vnitřních podmínek, vyplývá, že není reálné transformovat VUT bezprostředně na VŠT typu research university, tedy na elitní školu orientovanou na výchovu menšího počtu špičkových inženýrů a doktorandů.

Orientace na moderní široce profilovanou TU je pro nejbližší období velmi účelná nejen pro společnost, protože zabezpečí relativně kvalitní technické vzdělání většímu počtu mladých lidí, ale i pro školu.

Do této spolupráce je nutné zapojit i nově vzniklé fakulty. Představa o široké diverzifikaci v mnoha rovinách vylučuje jakékoliv představy o centralistickém řízení školy. Naopak podle principu subsidiarity je třeba na vyšší úroveň přenést jen to, co nelze kvalitně a hospodárně udělat na nižší úrovni. Již není akceptována strukturní pyramida s centrálním řízením, ale vytváří se především jednotný duch, způsob myšlení a reagování a přesvědčení o účelnosti a výhodnosti sounáležitosti a integrity.

(Dokončení na straně 3)

(Dokončení ze strany 2)

3) Z odpovědi na předchozí otázku vyplývá, že rektorát nelze chápat jako vrcholové strukturální a rozhodovací pyramidu. Rektorát je uspořádaná a organizovaná skupina odborných pracovníků, kteří jednak zajišťují servis a přípravu podkladů pro rozhodování rektora a prorektorů, dále zajišťují servis, přípravu podkladů a činnosti, za které odpovídá podle zákona a statutu VUT kvestor a v neposlední řadě zajišťují služby pro fakulty v dohodnutých oblastech a v dohodnutém rozsahu.

V oblasti služeb rektorátu pro fakulty bude potřebná značná diferenciacie. Každá z našich tří velkých fakult je větší než mnohá VŠ v ČR. Proto si může mnoho věcí ekonomicky a s nejlepší znalostí věci udělat sama. Naproti tomu není únosné zatěžovat malé fakulty všemi agendami.

4) Skutečně všechny VŠ se potýkají s nedostatkem finančních prostředků, a nejen v ČR. Jde ovšem o míru tohoto nedostatku a je třeba udělat vše pro citelné snížení napětí v této oblasti.

Tento problém má dvě stránky: vnější a vnitřní.

Na všech vnějších úrovních je třeba trvale vysvětlovat a dokazovat význam vzdělání pro českou společnost a vytvářet příznivější klima pro zvýšení podílu ze státního rozpočtu na školství. Příliš velké zlepšení se zde však nedá očekávat, protože v ČR je určena na školství zhruba stejná část státního rozpočtu jako ve vyspělých zemích a s výrazným růstem hrubého domácího produktu v nejbližších letech nelze počítat. Jinou věcí je rozdělení celkové částky určené pro školství na jednotlivé sféry školství a na jednotlivé VŠ zvláště. Zde se dá, podle mého názoru, dosáhnout příznivějšího stavu.

Vnitřní stránka finančního problému je v podstatě v našich rukách. Velkou část všech nákladů, dokonce zvlášť sledovaných, tvoří mzdové náklady, a zde se projevuje značná přezaměstnanost. Na VUT, jako na jediné VŠ, rostl počet zaměstnanců při klesajícím počtu studentů. I to je jednou z příčin velkého zaostávání našich platů za mnohými podstatně méně kvalifikovanými profesemi. Vzrůstající četnost odcházejících mladých a schopných pracovníků ukazuje, že rychlá a výrazná diferenciacie v platové oblasti nebezpečná.

Mnohé vydávání finančních prostředků nelze nazývat hospodařením. Bude proto nezbytné provádět opakovaně systémové analýzy nákladů na celém VUT a totéž by měly provádět fakulty.

V porovnání se zahraničními univerzitami získávají naše VŠ velmi malý podíl prostředků z nestátních zdrojů. VHC je možné již v současných podmínkách dosáhnout citelného zvýšení.

5) Otázka školného je značně sporná. Experti OECD opakovaně doporučovali zavedení školného, ale v Evropě není placení školného obvyklé. Školné by jistě vytvořilo velmi žádoucí tlak studentů na zvyšování úrovně výuky a zájem studentů o zasahování do věcí na škole. Na druhé straně by mohlo znamenat ztrátu mnoha talentů a schopných uchazečů, pokud nebude současně vytvořen dostatečně účinný systém pomoci studentům ze sociálně slabších rodin.

Školné by mohlo zlepšit ekonomickou situaci u škol, kde počet uchazečů výrazně převyšuje možnosti přijetí, ale je sporné u škol, kde dochází k poklesu počtu uchazečů. Tím by se mohla dále zvýšit nespravedlivost rozdělování finančních prostředků, jak bylo uvedeno v odpovědi na předchozí otázku.

Pokud bude školné zavedeno, mělo by být právem VŠ stanovit jeho výši na základě vlastního zhodnocení jeho výhodnosti či nevýhodnosti podle konkrétních podmínek.

6) Nejde jen o vnitřní konkurenci na fakultách, ale především o vytvoření konkurenčních tlaků z okolí, z jiných fakult a škol, z ústavů AV ČR, z výzkumných a vývojových ústavů, z průmyslu a uměleckých obcí. Dosud konkurenčnímu působení brání především silně zaostávající platy na VŠ a malé možnosti mobility z důvodů bytových. Zatímco druhý problém je v rozhodující míře mimo naše možnosti ovlivňování, zmenšení první překážky je do značné míry v našich rukou.

Na VŠ je nezbytnou podmínkou zdravého konkurenčního prostředí pokud možno objektivní, spravedlivé a stimulující rozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na fakulty a zde na ústavy a ponechání získaných dodatečných prostředků v plné výši těm subjektům, které se o ně přičinily.

Kvalitu, úsilí a tvořivost v učitelství a vědecké práci a nelze zvyšovat jen vytvořením konkurenčního prostředí. Mnohdy má daleko větší význam dobré slovo a ocenění, které nic nestojí. Zde mohou velmi přispět i studenti a absolventi vyjádřením svého díku dobrému učiteli.

7) V minulém období byly vykonány velmi důležité kroky v transformaci VUT na moderní a uznávanou TU. Vznikly nové fakulty, zkusila se vědecká a odborná práce, bylo prosazeno přenesení velké části rozhodování na fakulty a zde na ústavy, v souvislosti se zavedením nové mzdové soustavy bylo dosaženo určitého stupně diferenciacie a přehodnocení v odměňování, pro habilitace a jmenovací řízení byl vytvořen solidní a uznávaný systém, bylo navázáno mnoho oficiálních i osobních kontaktů se zahraničními VŠ a odborníky, VUT se angažovalo při vzniku Technologického parku Brno. Ve všech těchto oblastech bych chtěl navazovat na práci svého předchůdce a dále ji rozvíjet.

Rozhodně bych se chtěl angažovat v prosazení těsnější, vzájemně výhodné spolupráce

mezi fakultami. Za prospěšné považuji vytváření omezeného počtu mezifakultních ústavů. Bude třeba vytvořit podmínky pro rychlé a kvalifikované reagování VUT na vznik nových oborů a vývojových tendencí a na druhé straně pro redukci oborů, které nejsou kvalitně zabezpečovány a nemají v našem regionu potřebné zázemí. Usměrnění vývoje VUT v jednotlivých oborech se neobejde bez vytvoření a zavedení vhodného systému evaluace. Potřebné vnitřní předpisy a regulativy je třeba vytvářet závčas a ve spolupráci vedení školy a fakult. Finanční napjatost si vynucuje, aby i rektor se věnoval v zásadních věcech těmto otázkám a otázkám hospodárnosti.

8) Když se člověk pouští do jakéhokoliv velkého díla, musí mít představu, co chce dosáhnout a jak toho dosáhnout, a musí si věřit, že toto dosáhne. Obdobně je tomu s jakoukoliv kandidaturou, nejen na funkci rektora.

Na fakultách se lidé vzájemně poměrně dobře znají, a proto by bylo lepší volit děkana přímo akademickou obcí. Při dnešní značné izolovanosti fakult, způsobené nejen dislokacemi, se většina členů akademické obce VUT nezná, a proto přímá volba rektora by byla problematická. Považuji proto za správné volit rektora menším kolektivem AS, který je složen z lidí relativně lépe informovaných, kteří si mohou snáze opatřit i další informace o kandidátech. Navíc v takovém kolektivu lze kvalitně probrat a zhodnotit požadavky a vlastnosti kladené na rektora.

9) Pro případ zvolení rektorem nechci akademické obci slibovat žádné vzdušné zámky ani laciná cukrátky. Rozhodně chci dále zvyšovat úroveň a prestiž VUT a přiblížit je k takovému postavení, jaké měla VŠT v Brně mezi evropskými technickými VŠ před 2. světovou válkou.

Budu usilovat o prosazení spravedlivějšího a objektivnějšího rozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu na VŠ. Bude prosazovat vyšší diferenciaci v odměňování a oceňování pracovníků, ale nezbytné bude rovněž zlepšit poměr mezi počtem studentů a zaměstnanců. Budu usilovat o to, aby kvalitní a výkonní vědecko-pedagogičtí pracovníci i ostatní zaměstnanci, kteří vydávají ve prospěch zvyšování úrovně a rozvoje VUT všechny své schopnosti a síly, měli zajištěny potřebné jistoty a perspektivy.

Nové fakulty, které překonávají nejobtížnější období, bych chtěl ujistit osobní podporou ve všech oblastech, kde to bude potřebné a možné.

Studentům bych chtěl slíbit, že budu dělat všechno pro to, aby během studia na VUT získali kvalitní vzdělání, zajišťující jim výborné uplatnění a adaptabilitu v praxi, aby se naučili tvůrčímu technickému a vědeckému myšlení. Chci jim slíbit pomoc při prosazování jejich zájmů v sociální i materiální oblasti.

Studentům i zaměstnancům chci slíbit otevřenost v jednání, informovanost a péči o co nejlepší pracovní a studijní podmínky.

Prof. Ing. Jiří KRATOCHVÍL, DrSc.

Narozen 1. září 1929.

Prorektor pro vzdělávací činnost VUT a statutární zástupce rektora od r. 1991, profesor FAST, obor Hydrotechnické stavby, Ústav vodních staveb.

Studia: fakulta inženýrského stavitelství Vysoké školy stavitelství v Brně, kandidátská disertační práce "Řešení napjatosti pílřových přehrad a analytická stanovení jejich hospodárného profilu" - r. 1963, habilitační práce "Statické řešení hydrotechnických konstrukcí metodou konečných prvků" - r. 1969, doktorská disertační práce "Matematické modelování napjatosti a přetvoření sypaných zemních hrází" - r. 1982, jmenování docentem - r. 1962, jmenování profesorem - r. 1982.

Předchozí akademické funkce: proděkan pro obor Vodní stavby a vodní hospodářství (1985 - 1990).

Návrh na kandidaturu podal AS FAST VUT.

1) Senát fakulty stavební mě požádal, abych kandidoval na funkci rektora. Po zvážení všech okolností, které mluvily jak pro, tak proti přijetí návrhu, jsem se rozhodl kandidaturu přijmout.

Hlavním důvodem pro toto rozhodnutí byly zkušenosti z mé dosavadní práce ve funkci statutárního zástupce rektora a místopředsedy Rady vysokých škol. Zejména ve druhé funkci jsem se podílel na řešení řady otázek a problémů českých vysokých škol a získal tak komplexní poznatky o jejich stavu a potřebách dalšího rozvoje. Neméně důležité jsou i mé zkušenosti z působení v Národní radě pro distanční vzdělávání a v Dozorčí radě Grantové agentury České republiky, do níž mě na jaře tohoto roku zvolil parlament a kde zastávám funkci jejího místopředsedy. Z této činnosti vyplynula řada podnětů pro další práci při uskutečňování koncepčních záměrů rozvoje vysokých škol, kterou jsou rovněž podnětem k mému působení v legislativní komisi MŠMT při vypracování návrhu nového vysokoškolského zákona.

2) Nově vzniklý stav VUT, charakterizovaný některými předcházejícími organizačními změnami a vznikem tří nových fakult, je nutné objektivně zhodnotit a na základě tohoto zhodnocení stabilizovat to, co je pozitivním přínosem a přispělo k rozvoji a prestiži VUT. Pro další zvyšování úrovně VUT pokládám za nutné zvyšovat především diverzifikaci studia zaváděním nových studijních programů, a trvale posilovat zeslabené vazby vysokoškolské výchovy a vědecké činnosti a postupně odstraňovat zaostalost materiálního vybavení zejména v těch oborech, ve kterých materiální vybavení laboratorů a dílen ovlivňuje výrazně úroveň znalostí absolventa. Transformace studia na VUT by neměla probíhat extenzivním způsobem, tj. vznikem dalších nových fakult, ale vytvářením pružných a prostupných cyklů vzdělávání v rámci studijních programů jednotlivých fakult VUT, resp. vysokých škol v Brně. Je

zapotřebí si uvědomit, že celkový objem finančních prostředků, které dostávají vysoké školy ze státního rozpočtu, bude vždy závislý na úrovni hospodářství a lze tudíž pro nejbližší dobu předpokládat, že bude výrazně nepostačující. Možnost vytváření nových nabídek programů vzdělávání vidím dále ve spolupráci brněnských vysokých škol, jejichž intelektuální potenciál skýtá možnost podstatně rozšířit nabídku studijních programů vysokoškolského vzdělávání. V tomto ohledu je nutno vidět všechny brněnské vysoké školy jako jeden celek, jednu velkou univerzitu, kterou jsme dosud neefektivně využívali. Důsledkem je dosud přetrvávající nepružná soustava studijních oborů a studijních programů, petrifikující dříve vytvořený stav.

3) Úloha aparátu rektorátu je administrativně a technicky zabezpečovat řídicí, koordináční a hospodářskou činnost, která ze zákona vyplývá z odpovědnosti rektora za plnění úkolů vzdělávání, hospodaření s finančními prostředky a za stav a využívání svěřeného majetku. Kromě toho v právním a společenském ohledu zastupuje rektor VUT navenek vůči všem orgánům, institucím a veřejnosti. Administrativní aparát plní dále funkce, které byly jednotlivými fakultami VUT, v soulase s jejich statuty, na něj přeneseny. Tímto velmi stručným výčtem je přibližně vymezen obor jeho činnosti a zdůvodněna jeho funkce při zajišťování chodu školy. Stávající stav personálu a organizační struktura rektorátu odpovídá po kvalitativní i kvantitativní stránce požadavkům, které jsou na něj kladeny při plnění uvedených funkcí.

4) Hlavní zdrojem financování činnosti VUT je státní rozpočet. Stávající metodika rozdělování položky kapitoly rozpočtu "vysoké školy" jednoznačně pak určuje příslušnou částku rozpočtu pro VUT. Doplnkové zdroje tvoří granty, dary sponzorů a výnosy plynoucí z hospodářské činnosti. Pro rozdělení rozpočto-

vé položky pokládám za nutné objektivizovat pravidla jejího rozdělování na jednotlivé fakulty VUT a dohodnutá pravidla pak důsledně dodržovat. Pokud se jedná o údržbu a rekonstrukce budov svěřených do správy VUT, respektovat to, že budovy nejsou vlastnictvím jednotlivých fakult, ale VUT a realizovat opravy a rekonstrukce podle stavu budov z investičních prostředků přidělených stavební komisí bez ohledu na to, která fakulta budovu užívá. V průběhu roku provádět systematickou kontrolu hospodaření se svěřenými finančními prostředky a v případě nehospodárnosti příslušné fakultě rozpočet i krátit. Budu proto podporovat všechny aktivity, které povedou k úsporám a rozhojnění majetku a finančních prostředků školy.

5) Zavedení školného vyžaduje realizaci řady opatření legislativního a administrativního charakteru. Pokud komplex příslušných opatření nebude dokonale připraven před zavedením školného a nevytvoří se jím příznivé sociální klima pro studenty, bude mít zavedení školného negativní dopad na vzdělanost. Tento negativní dopad se projeví v úbytku studentů zejména u těch fakult, u nichž je již dnes malý zájem o studium.

6) Omezím-li se v této odpovědi pouze na učitele, u nichž jsou vnitřní předpoklady pro jejich růst dány, to je talent, houževnatost a pracovitost, je nutné podpořit je v jejich činnosti vytvořením pracovních podmínek, vybavením pracovišť a objektivním finančním hodnocením. To poslední pak výrazně závisí na dalších faktorech, mezi nimiž hraje významnou roli autorita vedoucího pracoviště, zejména jeho rozhodnost uplatnit existující právní možnosti při finančním hodnocení pracovníků.

7) Nejsem nakloněn provádět změny administrativními zásahy. Ukázalo se, že většina administrativních zásahů, mnohdy motivovaných snahou "zeštíhlit" organizaci měla negativní dopad na její funkci a vedla po krátké době k opaku. V tomto směru bych chtěl navázat na práci předcházejícího rektora a opírat se ve svých rozhodnutích o výsledky podrobných analýz, názory těch, kterých se opatření týkají a především o spolupráci s akademickým senátem.

8) Mým handicapem je to, že mně zbývají necelé dva roky do zákonného odchodu do důchodu. Pokud by měla rozhodovat pouze tato skutečnost, chtěl bych upozornit, že v současné době úspěšně působím ve svých funkcích několik rektorů, kteří jsou starší než já. Pro moji šanci mluvit ty skutečnosti, které jsem uvedl v první odpovědi. Myšlenka volby rektora celou akademickou obcí stojí za zamyšlení. Problémem, pokud jde o efektivnost tohoto způsobu volby, je její náročnost na přípravu a čas.

9) V případě mého zvolení mohu akademické obci slíbit, že věnuji veškeré své úsilí rozvoji VUT.

Prof. Ing. Jindřich MELCHER, DrSc.

Narozen 14. června 1939.

Vedoucí Ústavu kovových a dřevěných konstrukcí FAST.

Studia: absolvent Stavební fakulty VUT v Brně - r. 1962, kandidátská disertace - r. 1969, jmenování docentem - r. 1977, jmenování profesorem - r. 1989, doktorská disertace - r. 1991.

Návrh na kandidaturu podal AS FAST VUT.

1) Moje kandidatura navazuje zejména na výsledky voleb do akademického senátu stavební fakulty v listopadu t.r., i na neformální názory a postoje řady pracovníků naší fakulty i VUT. Výsledky uvedených voleb považuji osobně za závažné vyjádření stanoviska akademické obce, jež bylo následně potvrzeno i jednoznačnými závěry senátu k předložení návrhu kandidátů za stavební fakultu.

2) Transformace VUT by nepochybně měla vycházet jednak z významu a tradice naší školy vytvářené od jejího založení v r. 1899, jednak by měla zohledňovat soudobé trendy vedoucí k proměně přípravy profesionálů na přípravu vzdělaných schopných obecného filozofického a kulturního přístupu, formujícího vzdělání přesahující vlastní obor.

V této souvislosti se domnívám, že rozšíření spektra tradičních fakult VUT, o nové zřízené fakulty s dalšími obory vytváří předpoklady pro úspěšnou práci významné vysoké školy typu "technické univerzity", jež může profesionální a vzdělanost absolventů zabezpečit.

Je zřejmé, že přitom nemůže jít pouze o rozvíjení širokého souboru jednotlivých technických a uměleckých oborů s dalšími nezbytnými disciplínami, zahrnujícími problematiku ochrany a tvorby životního prostředí, společenských věd až po odbornou jazykovou přípravu a oblast vysokoškolského sportu a tělesné výchovy, nýbrž zejména o jejich interakci a ovlivňování přípravy profesionálů směrem k obecné vzdělanosti.

Rovněž jméno, uznání a postavení VUT, stejně jako každé jiné vysoké školy, není zřejmě odvozovalo pouze z počtu standardně pěstovaných a rozvíjených oborů odborné a vědecké, resp. umělecké činnosti. Úroveň VŠ determinují výrazně zejména obory se špičkovými výsledky, podnětující cílený zájem o studium a vědeckou spolupráci v národním i mezinárodním měřítku.

3) VUT je nepochybně značně rozsáhlou a členitou organizací s velkým počtem pracovníků a studentů a s náročným a různorodým spektrem jednotlivých činností.

Úspěšnost práce organizace uvedeného typu závisí na kvalitě řady faktorů, k nimž patří zejména koncepčnost řízení, koordinace činností a spolupráce jednotlivých útvarů, účelná evidence, zabezpečení provozu a hospodaření, vazba na mimoškolské instituce atd. Závažnost naznačených aktivit jednoznačně dokládá význam rektorátu ve struktuře VUT. Nicméně rozsah příslušných pravomocí a nezbytnost zabezpečování jednotlivých činností by měly být prvořadě odvozovány z potřeb ústavů, kateder, resp. fakult, jež jsou rozhodují-

cími útvary vlastní tvořivé a tvůrčí práce VUT. Změny ve struktuře rektorátu bývají často odrazem tendencí prosazujících "silný" rektorát proti fakultám, či "silné" fakulty proti rektorátu. Domnívám se, že není účelné prosazovat při nástupu do funkce unáhlené změny organizace rektorátu VUT bez hlubšího rozboru jeho činnosti.

4) Finanční prostředky VŠ sestávají - jak je známo - jednak z položky přidělované na školství ze státního rozpočtu, jednak z prostředků, jež si vysokoškolská pracoviště jsou schopna samostatně zabezpečit. Pro r.1994 se předpokládá nárůst podílu na školství ve státním rozpočtu asi o 11,8% a i při reálných cenách lze tedy očekávat přinejmenším obdobný rozsah finančních prostředků jako dosud. Uvedené prostředky umožňují nepochybně pouze základní a úspornou stabilizaci provozu VŠ, nicméně k výraznějšímu vylepšení jejich finanční situace může přispět právě vlastní aktivita a schopnosti.

Z předcházejících let je např. dobře známo, jak výrazným přínosem může být zařazení v rámci projektu TEMPUS, příp. v posledním období účast v systému COST apod. Značná pozornost je v současnosti věnována nadacím, jejichž registrace je realizována řadou pracovišť naší vysoké školy. Významným posílením finančních prostředků i výrazem ohodnocení našich pracovníků je nepochybně přidělení grantu v rámci Fondu rozvoje vysokých škol, či nejnověji grantu GA ČR.

Samostatnou oblastí, umožňující vylepšení finanční situace VŠ, je přínos z hospodářské činnosti. Ukazatelem schopnosti našich pracovníků je i to, že se úspěšně podílejí na řadě praktických realizací, projektů a studií apod. Nicméně nepřiměřené zapojení v této oblasti, zejména u pedagogicko-vědeckých pracovníků vyšších kategorií, by dlouhodobě nemělo být pochopitelnou náhradou jejich nedostatečného mzdového ocenění v rámci základního pracovního zařazení.

Vlastní proces rozdělování finančních prostředků na VUT a hospodaření s nimi je s přihlédnutím k členitosti a struktuře naší VŠ nepochybně složitým problémem, a to zejména z hlediska jeho akceptovatelnosti všemi dílčími subjekty VUT. Podrobnější analýza uvedených otázek musí přihlídnout k jednotlivým faktorům (i jejich významu), objektivizujícím požadavky na rozdělení příslušných prostředků. Současná kritéria a postupy rozdělování financí mohou být nepochybně výchozím základem jejich dalšího upřesňování a zdokonalování.

5) Otázka studia na VŠ je někdy jednoznačně pojímána jako záležitost individuální příležitosti a možnosti získání vzdělání,

z čehož jsou odvozovány požadavky na úhradu studia. Nicméně je zřejmé též zájem kulturně a společensky vyspělého státu, aby vysokoškolské instituce připravovaly kvalifikované odborníky. Nedostatek potřebných finančních prostředků, ale též některé pozitivní stránky, např. motivace, tedy zřejmě povedou k zavedení školného.

Uvedené řešení by mělo být rozpracováno jednak v rámci systémového přístupu, jednak v rámci realizačních opatření. Systémový přístup musí zabezpečit možnost studia každému schopnému studentu, který má zájem se vzdělávat. Realizační opatření tedy musí vytvořit předpoklady i pro možnosti studia studentů ze sociálně slabších rodin. Přitom však u všech studentů považují za účelné limitovat školné na úroveň, jež bude přijatelná pro běžnou vícečlennou rodinu.

Pokud se týká záležitosti školného ve spojitosti s tzv. "bojem o studenta", domnívám se, že počet studentů je jistým ukazatelem, který je třeba uvážit při procesu rozdělování prostředků. Nicméně zastávám též princip "ohleduplnosti" k oborům, jež někdy z různých důvodů zůstávají dočasně stranou pozornosti, avšak jež je nezbytné pěstovat a rozvíjet s ohledem na vyvážený a účelný rozvoj jednotlivých technických, resp. uměleckých disciplín.

6) Konkurenceschopnost a kvalita učitelů i vědeckých pracovníků jsou determinovány zejména jednoznačnými kritérii hodnocení jejich úrovně, otevřenosti VŠ ve vztahu k jiným vědeckým, výzkumným a odborným, resp. uměleckým pracovištím a zejména možností výrazné diferenciaci při finančním ocenění výsledků všestranně vysoce kvalifikované a úspěšné činnosti na rozdíl od práce běžné či vysloveně špatné.

Příprava vzdělaného a kvalifikovaného vysokoškolského pracovníka je dlouhodobou záležitostí, nicméně již dnes lze bez prodlení zabezpečit nejlepším studentům krátkodobá vyslání ke studiu či k vypracování diplomové práce do zahraničí, lze pozvat hostující zahraniční profesoři k výuce na naší vysoké škole apod. Obousměrná otevřenost VUT ve vztahu k zahraničí, a to jak pro učitele tak i studenty, je tedy rovněž výrazným faktorem vytvářejícím předpoklady pro zvýšení kvality učitelů i vědeckých pracovníků.

7) Řízení tak členité, početné a významné organizace jakou je VUT, je nepochybně mimořádně náročnou a obtížnou činností, jejíž nové formy a metody byly vytvářeny v průběhu několika posledních velmi významných let. Z tohoto pohledu považuji za účelné v první fázi zajistit chod a akceschopnost celé této složité organizace při zachování vytvořených mechanismů a postupů řízení bez unáhlených změn. Teprve odpovědné a kvalifikované rozboru, názory a doporučení zkušených pracovníků všech úrovní i pracovníků nových, nezátížených rutinními přístupy, by mohly naznačit řešení, jež by v dalším období mohla přispět ke zkvalitnění a zdokonalení řízení naší vysoké školy.

8) Své šance na zvolení hodnotím zcela realisticky, tedy velmi střídavě. Nicméně pozitivní výsledek voleb bych neviděl pouze ve zvolení, nýbrž již v možnosti kandidovat na funkci rektora, což je snad pro všechny navržené kandidáty dokladem toho, že úspěšně obstáli v ne vždy jednoduchém procesu výběru několika kandidátů v rámci celého VUT.

(Dokončení na straně 6)

(Dokončení ze strany 5)

Volbou rektora pouze dvěma pracovníky a jedním studentem z každé fakulty, tj. pouze celkovým počtem 24 členů AS VUT, považují pro tento případ za nedostatečně reprezenta-

tivní. Ani volbu celou akademickou obcí však nepovažují za vhodnou. Dal bych přednost určitému výběru zástupců akademické obce VUT, tvořenému např. akademickým senátem VUT a všemi akademickými senáty fakult, nebo akademickým senátem VUT a všemi profesory VUT apod.

9) Obecné záměry, jež považují za účelné realizovat v řídicí práci na VUT, jsem naznačil v odpovědích na řadu předcházejících otázek. Dílčí sliby, příp. jednotlivé náměty, by v počáteční fázi mohly překrýt systémový a koncepční přístup, který při řízení tak významné organizace, jakou je VUT, považují za rozhodující.

Prof. Ing. Petr VAVŘÍN, DrSc.

Narozen 18. května 1937.

Prorektor pro zahraniční styky VUT od r. 1991, profesor na Ústavu automatizace a měřicí techniky FEI VUT.

Studia: absolvent FEL ČVUT - r. 1960, obor řídicí technika, kandidátská disertace na VUT - r. 1968, docent - r. 1975, doktorská disertace - r. 1990, profesor - r. 1991.

Předchozí akademické funkce: proděkan 1990 až 1991 FEI VUT.

Návrh na kandidaturu podal rektor VUT, AS FEI VUT a AS FCH VUT.

1) Poslední čtyři roky probíhají ve školství, tak jako v celé společnosti, významné změny. Od začátku se tohoto procesu účastním a chtěl bych také uskutečnit několik projektů, na kterých jsem začal pracovat jako prorektor v právě končícím funkčním období.

2) Obecně řečeno směřem k moderní škole univerzitního typu s technickým zaměřením. Což je nic neříkající fráze, pod kterou si lze představit mnoho a také nic. Tedy raději jinak: nedomnívám se, že by v nadcházejícím období mělo dojít k zásadním změnám ve struktuře VUT, snad s výjimkou Fakulty technologické ve Zlíně, která se možná rozhodne pro vytvoření samostatné školy. Pro další postup v hlavních činnostech školy, tj. pedagogické a vědecké, je nezbytné stanovit koncepci VUT, a to jak z hlediska příštích 3-5ti let, tak vzhledem k vzdálenější budoucnosti. Před třemi lety se ve svých volebních tezích prof. Ondráček zmiňoval o značné neurčitosti, která nutně provázela počáteční stádium epochálních změn v našem státě. Domnívám se, že změny ve sféře ekonomické, průmyslové i společenské již pokročily natolik, že nastává doba, kdy bude možno a nutno zmíněnou koncepci školy vytvořit. První náznaky se již objevily ve vědecké radě VUT i ve vedení školy. Osobně považuji za nejdůležitější cíl soustředit co největší počet pracovníků VUT v areálu pod Palackého vrchem (samozřejmě s výjimkou historických budov na Veveří). Současná prostorová roztržitost nás stojí nejen mnoho peněz, ale je též tvrdě limitujícím faktorem pro jakýkoliv pokrok ve všech oblastech naší činnosti. Původní projekt moderního univerzitního kampusu, jehož tvůrčí atmosféra je prvořadým a naprosto nezastupitelným stimulem vědecké práce, zde zůstal v takřka nefunkčním torzu (za všechno vzpomeňme jen nevyužitou kapacitu studentské menzy). VUT je prakticky poslední z technických VŠ v ČR, která nemá komplexně vybudovaný areál.

3) Rektorát má dva základní úkoly: vnější a vnitřní. První znamená jednat jménem VUT se všemi partnerskými subjekty zejména s MŠMT, našimi zahraničními školami a ostatními městskými, regionálními i státními subjekty. Kvantitativně zde převládá funkce reprezentační, osobně však považuji za mnohem důležitější roli obhájce zájmů VUT, což někdy nebývá - zejména k pražským partnerům - úloha lehká. Přesto však se mi tato oblast zdá méně problémová a mně "příjemnější" než druhá, vnitřní složka práce rektora a rektorátu. Je to snad pochopitelné, protože zatímco v hájení zájmů vně VUT věřím v jednotnou podporu celé akademické obce, pak v řešení vnitřních vztahů mezifakultních či ústavních, jsem často byl svědkem uplatňování osobních či skupinových zájmů, na úkor prospěchu celku. A konflikty ve vlastním mužstvu vždycky bolí víc. Zásadně však chápu rektorát jako útvar, který slouží fakultám a kvalitou svých služeb se snaží je přesvědčit o svém právu na existenci. Na druhé straně fakulty by měly respektovat koordinační a integrační roli rektorátu a zbytečně ji neztěžovat. Pokud se týká organizačních změn, je třeba vyčkat výsledků komplexní analýzy, která byla v iniciativě kvestora právě zahájena.

4) Nedostatek financí na VŠ je skutečností. Otázkou je, zda můžeme očekávat v dohledné době výrazné zlepšení. Soudím, že ne, protože rezort školství dnes dostává zhruba 7% hrubého domácího produktu, což je relativně srovnatelné se stavem ve vyspělých státech a výrazný HDP nelze v dohledné době očekávat (což neznamená, že bychom o zvýšení rozpočtu neměli usilovat). Okamžité řešení ale vidím jinde. Prostředky přidělované státem lze chápat jen jako udržovací, a výzkum i rozvoj je nutno hradit z mimoškolních grantů, komerční činnost ústavů a po přijetí příslušného zákona zejména z účelových dotací. Zdá se mi, že tady máme hodně co zlepšovat (pro ilustraci: ze skupiny "Výpočetní technika" Fondu rozvoje VŠ, která operovala v r. 1993 s částkou cca 60 mil. Kč, získalo ČVUT asi 15 mil., MU 9,5 mil. zatímco

VUT jen necelé 2 mil. Kč). A je třeba říci, že ne pro nespravedlivé rozhodnutí, ale protože jsme nepodali dostatek projektů). Stejně tak se domnívám, že i způsobem hospodaření by se dalo ještě mnoho ušetřit.

5) Školnému se pravděpodobně nevyhne. Mělo by však mít spíše stimulační význam, než aby bylo podstatným dílem rozpočtu VUT. Současně musí být uvedeny do života všechny podpůrné mechanismy, počínaje půjčkami, přes širší paletu možností vedlejších příjmů studenta, až k stipendiím pro vynikající studenty. Studenti by měli velmi rychle ustavit svou unii, aby zde byl partner pro veškerá jednání, která budou jistě nezbytná.

6) Pokud je mi známo, před žádnou z našich fakult nestojí fronta špičkových odborníků, ucházejících se o zaměstnání na VUT. Při současných relacích mezi platy v soukromých a státních podnicích nelze čekat příliš rychlou změnu tohoto stavu. Možnosti růstu kvality výuky i vědy vidím ve zvýšené platové diferenciaci (tomu ostatně odpovídá i současná úprava mzdových tarifů), ve výchově mladých vědeckých pracovníků a ve vytvoření klidného přátelského prostředí pro všechny, studenti i učitelé, kteří chtějí na VUT pracovat.

7) Domnívám se, že jedním z hlavních cílů pana rektora Ondráčka bylo demokratizovat prostředí na VUT s tím, že si všichni, od děkanů až po vedoucí pracovních skupin a řadové pracovníky, uvědomí svou osobní zodpovědnost za svěřený úsek a podle toho se budou řídit. Přes nesporné úspěchy si nejsem jist, zda se to všude podařilo, a proto bych chtěl v tomto úsilí pokračovat. Změnit bych chtěl formu jednání kolegií rektora, distribuci některých informací (v souvislosti s vývojem info sítí), a poněkud zvětšit rozdíl v prioritách řešených problémů.

8) V parlamentní demokracii každý člen senátu zastupuje určitou skupinu lidí. Svým hlasem by měl vyjadřovat nejen svůj názor, ale vůli té skupiny, kterou zastupuje. Věřím, že tomu tak je i v našem senátu a pak je celkem lhostejné, jakou formou se volba děje. Své hodnocení nadějí na zvolení nepovažuji za podstatné.

9) Nechci slibovat věci, jejichž splnění není výlučně v mé moci. A vezmeme-li v úvahu, že dnes takřka vše podstatné je vždy dílem větší či menší skupiny, je toho opravdu málo, co lze slíbit. Snad jen toto: jsem přesvědčen, že to co teď nejvíce potřebujeme, je možnost normálně pracovat. Pro vytvoření takového prostředí, ve kterém bude místo na každodenní obyčejnou práci, spokojenost a snad i trochu radosti, udělám vše, co bude v mých silách.